

sygn. akt VII U 1445/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

26 lutego 2024 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 26 lutego 2024 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

sprawy z odwołania J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W.

z 22 sierpnia 2023 r., znak (...)

o wysokość podstawy wymiaru składek

I. **oddala odwołanie;**

II. **zasądza od J. Z. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W. 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) z odsetkami w wysokości ustawowej od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

VII U 1445/23

UZASADNIENIE

J. Z. odwołał się do decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 22 sierpnia 2023 r. o numerze (...), którą stwierdzono, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. Z. jako płatnika składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od stycznia 2023 r. stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek i wynosi kwotę 4161 zł. J. Z. w uzasadnieniu odwołania podniósł, że organ rentowy nie wypłacił należnego mu świadczenia, tj. zasiłku chorobowego, a ponadto w okresie, kiedy odwołujący się przebywał na zwolnieniu lekarskim, tj. od 30 grudnia 2022 r. do 19 maja 2023 r. organ rentowy wymagał, by opłacał składki w pełnej wysokości. (odwołanie – k. 3 a.s.).

Organ rentowy 13 października 2023 r. złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i o zasądzenie od odwołującego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy scharakteryzował przebieg postępowania i podniósł, że w realiach sprawy, podniesione w odwołaniu argumenty nie zasługują na uwzględnienie, z uwagi na to, że za okres od stycznia 2023 r. J. Z. nie spełnił warunków do otrzymania zasiłku chorobowego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, zatem nie mógł proporcjonalnie zmniejszyć podstawy wymiaru składek i nadal zobowiązany był do zapłaty składek za pełen miesiąc (odpowiedź na odwołanie – k. 5-6 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. Z. urodzony (...), od 15 lutego 2010 r. jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako płatnik składek z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

J. Z. złożył dokument zgłoszeniowy (...), którym przystąpił do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i podlegał mu od złożenia wniosku, tj. od 28 grudnia 2023 r. Ponadto J. Z. złożył do organu rentowego dokumenty rozliczeniowe ZUS RCA, w których określił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe i wykazał, że wynosić ona będzie: od stycznia 2023 r. do kwietnia 2023 r. – po 0 zł za maj 2023 r.- 1610,71 zł, za czerwiec 2023 r. – 4161 zł.

W okresie od 30 grudnia 2022 r. do 19 maja 2023 r. J. Z. przebywał na zwolnieniu lekarskim i 31 stycznia 2023 r. złożył wniosek o zasiłek chorobowy. (bezsporne).

Decyzją z 22 listopada 2023 r. organ rentowy odmówił J. Z. prawa do zasiłku chorobowego od 30 grudnia 2022 r. do 27 marca 2023 r. W uzasadnieniu odmowy wskazano okoliczność braku wymaganego przepisami prawa okresu wyczekiwania, tj. 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego, będącego warunkiem do nabycia prawa do zasiłku chorobowego. Ponadto organ rentowy podniósł, że 28 marca 2023 r. (data powstania prawa do świadczenia) na koncie płatnika składek występowało zadłużenie na kwotę przekraczającą 1 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, które nie zostało uregulowane. Okoliczność ta skutkowałą odmową prawa do zasiłku chorobowego także za okres od 28 marca 2023 r. do 21 kwietnia 2023 r. (decyzja organu rentowego z 22 listopada 2023 r. – k. 31 a.s.).

25 lipca 2023 r. organ rentowy, w związku z wykazaniem przez J. Z. zaniżonej podstawy wymiaru składek, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia przez J. Z. działalności gospodarczej (zawiadomienie z 25 lipca 2023 r. o wszczęciu postępowania – nienumerowana karta akt rentowych).

22 sierpnia 2023 r. organ rentowy w decyzji o numerze (...) stwierdził, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. Z. z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od stycznia 2023 r. stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek i wynosi kwotę 4161 zł (decyzja z 22 sierpnia 2023 r. – nienumerowana karta akt rentowych).

J. Z. odwołał się od decyzji organu rentowego i wniósł o powołanie biegłego sądowego celem weryfikacji stanowiska ZUS i dokonania wyliczeń (odwołanie – k. 3 a.s.).

Sąd nie uwzględnił wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność weryfikacji stanowiska organu rentowego i dokonania wyliczeń oraz na okoliczność prawidłowości podstawy wymiaru składek. Do ustalenia okoliczności faktycznych w oparciu o zgromadzone dokumenty sąd nie potrzebował zasięgać opinii biegłego, gdyż analiza dokumentów i weryfikacja stanowiska organu rentowego nie wymagała wiedzy specjalistycznej, a nadto odwołujący się nie wykazał, odnośnie których wyliczeń organu rentowego, zachodzi potrzeba weryfikacji przez biegłego (postanowienie z 17 listopada 2023 r. – k. 15 a.s., postanowienie z 29 stycznia 2024 r.)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie sąd ustalił na podstawie dokumentów z akt rentowych i dokumentów zgromadzonych w toku postępowania sądowego. W ocenie sądu, materiał dowodowy był wiarygodny i wystarczył do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd nie miał wątpliwości, co do rzetelności dokumentów w zakresie okoliczności nimi stwierdzonych, które były zrozumiałe dla sądu i nie wymagały powołania biegłego celem zasięgnięcia informacji specjalnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. Z. nie było uzasadnione.

Istota sporu w sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia przez J. Z. działalności gospodarczej – w okresie od stycznia 2023 r. – stanowiła kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ustalona przez organ rentowy na 4161 zł, czy jednak podstawę wymiaru składek stanowiła kwota niższa, pomniejszona proporcjonalnie za czas niezdolności do pracy.

Należy zaznaczyć, że przepis art. 18 ust. 9 i 10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje uprawnienie do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w czasie niezdolności do prac, jednakże uprawnienie to nie przysługuje bezwarunkowo. Przepisy wprost bowiem wskazują, że zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku.

Dokonując rozważań dotyczących niezasadności odwołania, należy odnieść się do przepisów, które określają warunki nabycia uprawnienia do zasiłku chorobowego przez osobę podlegającą dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego:

- 1) po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego – jeżeli podlega obowiązkowo temu ubezpieczeniu;
- 2) po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego – jeżeli jest ubezpieczony dobrowolnie.

Powyższe oznacza, że do nabycia prawa do zasiłku chorobowego, ustawa przewiduje – w przypadku dobrowolnego podlegania ubezpieczeniu chorobowemu – 90 dniowy okres wyczekiwania, tj. dopiero po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego osoba, która stała się niezdolna do pracy nabywa prawo do zasiłku chorobowego.

J. Z. został objęty dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym na swój wniosek, co oznacza, że wobec niego ma zastosowanie przepis art. 4 ust. 1 pkt 2 wzmiankowanej ustawy, zgodnie z którym prawo do zasiłku chorobowego nabywa się po upływie 90 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego. Zatem, dopiero po upływie tego czasu – licząc od 28 grudnia 2022 r. (data początkowa podlegania ubezpieczeniu chorobowemu) powstać mogłoby po jego stronie uprawnienie do zasiłku chorobowego, czyli dopiero od 28 marca 2023 r. Przed tą datą, tj. w okresie od 30 grudnia 2022 r. do 27 marca 2023 r. uprawnienie takie w ogóle mu nie przysługiwało, a zatem świadczenie nie mogło zostać wypłacone.

W dalszej części charakterystyki przepisów, które określają warunki nabycia uprawnienia do zasiłku chorobowego przez osobę podlegającą dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu wskazać należy na przepis art. 2a Ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zgodnie z którym m.in. zasiłek chorobowy nie przysługuje osobom prowadzącym pozarolniczą działalność w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, do czasu spłaty całości zadłużenia.

Zastosowanie tego przepisu do realiów sprawy skutkuje przyjęciem, że także od 28 marca 2023 r. po stronie J. Z. nie mogło nastąpić nabycie uprawnienia do otrzymania świadczenia – zasiłku chorobowego – z uwagi na istniejące na koncie płatnika składek zadłużenie, które powstało na skutek nieopłacania przez niego od stycznia 2023 r. składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne w pełnej wysokości albowiem, zgodnie ze złożonym rozliczeniem ZUS RCA, w którym płatnik określił podstawę wymiaru składek na kwotę 0 zł od stycznia 2023 r. do kwietnia 2023 r. nie uiszczał składek w pełnej wysokości.

Przechodząc zatem do rozstrzygnięcia spornej kwestii należy stwierdzić, że działanie J. Z. polegające na zaniżeniu podstawy wymiaru składek było przedwczesne. Ubezpieczony mógłby stosować pomniejszenia wysokości podstawy

wymiaru składek, ale dopiero po otrzymaniu prawa do zasiłku chorobowego, a nie wcześniej. Ubezpieczony natomiast dokonywał tych pomniejszeń niezależnie od tego, czy spełnił warunki do przyznania zasiłku, czy też nie.

W tym zakresie organ rentowy słusznie uznał podstępowanie ubezpieczonego za błędne, ponieważ było niezgodne z ww. przepisami ustawy systemowej. W realiach niniejszej sprawy ubezpieczony mógłby dokonywać stosownych pomniejszeń, ale dopiero wówczas, gdy otrzymałby prawo do zasiłku chorobowego; należałoby wtedy złożyć stosowne korekty deklaracji, a składki nadpłacone zostałyby przez organ rentowy zwrócone.

Wobec tego w ocenie sądu należało ustalić, że w spornym okresie podstawę wymiaru składek stanowić powinna kwota, nie niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, tj. 4161 zł.

Sąd przyjmując prawidłowość decyzji organu rentowego nie miał podstaw do jej zmiany. W tym stanie rzeczy należało odwołanie oddalić jako niezasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd z uwagi na wniosek pełnomocnika organu rentowego, zawarty w odpowiedzi na odwołanie, zasądził koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Stosownie do treści art. 98 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Wysokość kosztów ustalono na podstawie § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – stawce tej podlegają bowiem wszystkie sprawy z szeroko rozumianego postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych.